

Futsal- ett organisatoriskt dilemma?

**En kvalitativ studie av organisationsalternativ
för en ny idrottsgren inom och utanför
Riksidrottsförbundet**

Sofia Gardholm

IDROTTSHÖGSKOLAN
I STOCKHOLM

Examensarbete 49:2005

Sport Management utbildningen 2002-2005

Handledare: Leif Yttergren

Futsal- an organizational dilemma?

**A qualitative study of alternatives for
organization of a new sport within and outside
The Swedish Sports Confederation**

Sofia Gardholm

STOCKHOLM UNIVERSITY COLLEGE OF
PHYSICAL EDUCATION AND SPORT
Graduate essay 49:2005
Sport Management program 2002-2005
Supervisor: Leif Yttergren

Abstract

Aim

The aim of this study was to examine different alternatives for organization of futsal in Sweden within and outside The Swedish Sports Confederation (RF). I have used the following questions: How is futsal organized internationally? Which alternatives for organization are there within RF and what are the advantages and disadvantages of these alternatives? Which alternatives for organization are there outside RF and what are the advantages and disadvantages of these alternatives? How is futsal organized in Scandinavia? How has other newly established sports been organized in Sweden and why?

Method

The study is based on eight qualitative interviews with persons representing separate sport organizations with importance for the organization of futsal. The interviews is done with a similar structure but is standardized to a low extent.

Results

The international situation with two separate organizations for futsal has influence on the alternatives for organization on the national level. The going alternative today within RF is entrance in the Swedish Football Association (SvFF). One advantage with this is that futsal becomes a member of an established organization, a disadvantage is the limited right to make own decisions. Outside RF there are commercial organizations that lack the authorization of RF, the advantage is that these organizations only work with futsal and not football. Floorball and ringette has been choosing different alternatives for organization within RF because of their different conditions. In Finland futsal is organized within the Football Association of Finland. Any decision about futsal has not been taken by the Norwegian Football Association and the commercial organization Indoor Football Scandinavia (IFS) is running futsal today.

Conclusions

There is competition about futsal both on the international and the national level. A new and united international organization should combine the focus on futsal with administrative knowledge. Futsal continues to spread all over the world. But from an organizational view futsal is a dilemma because none of the two existing international organizations are optimal.

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar

Syftet med studien var att undersöka olika alternativ till organisation av futsal i Sverige inom och utanför Riksidrottsförbundet (RF). Jag har använt mig av följande frågeställningar: Hur organiseras futsal internationellt? Vilka alternativ finns till organisation av futsal inom RF och vilka för- och nackdelar har dessa? Vilka alternativ finns till organisation av futsal utanför RF och vilka för- och nackdelar har dessa? Hur ser organisationen av futsal ut i Norden? Hur har andra nyligen etablerade idrotter organiserats i Sverige och varför?

Metod

Studien bygger på åtta kvalitativa intervjuer med personer som representerar skilda idrottsorganisationer med betydelse för organiserandet av futsal. Intervjuerna är genomförda med en hög grad av strukturering och en låg grad av standardisering.

Resultat

Den internationella situationen med två skilda organisationer för futsal påverkar de nationella organisationsalternativen. Det alternativ som är aktuellt i dagens läge inom RF är inträde i Svenska fotbollförbundet (SvFF). En fördel med detta är att futsal blir en del av en etablerad organisation, en nackdel är den begränsade beslutsrätten. Utanför RF finns det renodlade kommersiella organisationer som saknar den auktorisation som finns inom RF; de har till sin fördel att de endast arbetar med futsal och inte fotboll. Innebandy och ringette har valt olika vägar till organisation inom RF beroende på olika förutsättningar. I Finland organiseras futsal under Finska fotbollförbundet. Norges fotbollförbund har ännu inte tagit beslut om organisering av futsal och idag driver den kommersiella organisationen Indoor Football Scandinavia (IFS) futsal i landet.

Slutsats

Det finns konkurrens om futsal både på internationell och på nationell nivå. En ny och enad internationell organisation skulle kunna förena fokusering på futsal med administrativa kunskaper. Det positiva i dagens situation är att futsal fortsätter att spridas över världen. Men organisatoriskt är futsal ett dilemma eftersom ingen av de två nuvarande internationella organisationerna är optimala.

Innehållsförteckning

Abstract	2
Sammanfattning	4
1. Introduktion.....	7
1.1 <i>Inledning</i>	7
1.2 <i>Syfte och frågeställningar</i>	8
2. Bakgrund	9
2.1 <i>Futsal</i>	9
2.1.1 Definition	9
2.1.2 Futsals historia	10
2.2 <i>Den svenska idrottsrörelsens organisation</i>	10
2.2.1 En folkrörelse bildas	11
2.2.2 Enighet och motstånd.....	11
2.2.3 RF:s organisation	12
2.3 <i>Kommersialisering av idrott</i>	13
3. Metod.....	15
3.1 <i>Litteratur</i>	15
3.2 <i>Val av metod och tillvägagångssätt</i>	15
3.3 <i>Datainsamling</i>	16
3.3.1 Kvalitativa intervjuer	16
3.3.2 Telefonintervjuer	16
3.3.3 E-postintervju.....	16
3.4 <i>Intervjupersoner</i>	17
3.4.1 Urval	17
3.4.2 Presentation	17
3.5 <i>Avgränsningar</i>	18
3.6 <i>Reliabilitet och validitet</i>	18
4. Resultat	20
4.1 <i>Organisering av futsal internationellt</i>	20
4.2 <i>Organisationsalternativ inom RF</i>	21
4.2.1 Specialidrottsförbund.....	23
4.2.2 Associerat medlemskap	23
4.2.3 Svenska fotbollförbundet	24
4.3 <i>Organisationsalternativ utanför RF</i>	26
4.4 <i>Organisering av futsal i Norden</i>	28
4.4.1 Norge.....	28
4.4.2 Finland.....	29
4.5 <i>Organisering av andra nyetablerade idrotter i Sverige</i>	30
4.5.1 Innebandy.....	30

4.5.2 Ringette	31
5. Diskussion	35
5.1 <i>Organisering av futsal internationellt</i>	35
5.2 <i>Organisationsalternativ inom RF</i>	36
5.3 <i>Organisationsalternativ utanför RF</i>	38
5.4 <i>Organisering av futsal i Norden</i>	39
5.5 <i>Organisering av andra nyetablerade idrotter i Sverige</i>	40
5.6 <i>Slutsats</i>	41
5.7 <i>Fortsatt forskning</i>	42
Käll- och litteraturförteckning	43
<i>Otryckta källor</i>	43
Muntliga	43
Skriftliga	43
<i>Tryckta källor</i>	43
Uppslagsverk	44
<i>Elektroniska källor</i>	45
Bilaga 1: Intervjuguide	46
Bilaga 2: Käll- och litteratursökning	47

1. Introduktion

1.1 Inledning

Futsal är namnet på den form av inomhusfotboll som spelas internationellt och som nu även kommit till Sverige. Utomlands finns det flera etablerade ligor i futsal. Även i Sverige finns det utvecklingspotential. Det tekniska spelet borde locka idrottsintresserade, publik och även media. Men för att kunna utnyttja den potentialen behöver futsal struktur och organisation. I Sverige organiseras idrotten traditionellt under Riksidrottsförbundet (RF). Det som är speciellt med futsal ur organisatorisk synpunkt är att det internationellt finns två organisationer som kämpar om makten, en som företräder det traditionella alternativet till organisation och en som företräder ett renodlat kommersiellt alternativ.

I Sverige lutar utvecklingen åt att futsal organiseras under Svenska fotbollförbundet (SvFF) som är ett specialidrottsförbund inom RF, men inget är slutgiltigt bestämt och det finns därför anledning att titta närmare på de olika organisationsalternativen som finns för futsal, både inom och utanför RF.

Närheten till vår största idrott fotboll skapar förutsättningar för ett brett intresse från allmänheten för futsal. I och med att det internationellt råder delade meningar i organisationsfrågan skapas det också frågetecken inför organiseringen av futsal i Sverige. Dessa aspekter gör det särskilt intressant att undersöka de alternativ som erbjuds. Futsal är en nyetablerad idrott som på något sätt ska hitta sin väg till organisation och utveckling på det nationella planet och den internationella situationen ställer organisationsfrågan på sin spets.

En central fråga vid bedömning av de olika organisationsformerna är huruvida futsal ska ses som en egen idrott eller som en gren inom fotboll. Representanter för futsal vill framhålla dess självständighet och speciella egenskaper samtidigt som de är beroende av släktskapet med fotboll och dess etablerade organisationer. Det är sannolikt en utmaning att etablera futsal, oavsett om det sker inom eller utanför den traditionella idrottsrörelsen.

1.2 Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med min studie är att undersöka olika alternativ till organisation av futsal i Sverige inom och utanför Riksidrottsförbundet. Inom RF finns de alternativ som i grunden bygger på folkrörelsemodellen och utanför finns de renodlade kommersiella alternativen.

För att uppnå mitt syfte har jag använt mig av följande frågeställningar:

1. Hur organiseras futsal internationellt?
2. Vilka alternativ finns till organisation av futsal inom RF och vilka för- och nackdelar har dessa?
3. Vilka alternativ finns till organisation av futsal utanför RF och vilka för- och nackdelar har dessa?
4. Hur organiseras futsal i Norden?
5. Hur har andra nyligen etablerade idrotter organiserats i Sverige och varför?

Den första frågeställningen syftar till att ge en bild av hur futsal organiseras internationellt innan jag undersöker de organisationsalternativ som finns i Sverige. Den fjärde frågeställningen belyser situationen i våra närmsta grannländer. Med den femte frågeställningen vidgas undersökningen till att också belysa andra nyetablerade idrotters organisering. Dessa idrotter har varit i en liknande situation som den futsal befinner sig i idag och därför är en jämförelse intressant.

2. Bakgrund

2.1 Futsal¹

2.1.1 Definition

Termen futsal härstammar från det spanska eller portugisiska ordet för fotboll, *futbol* eller *futebol*, och det franska eller spanska ordet för inomhus, *salon* eller *sala*.² Benämningen five-a-side användes internationellt fram till att det Internationella fotbollförbundet (FIFA) 1989 valde att inkludera idrotten i sin organisation. Det officiella namnet fastställdes då till futsal.³ I Sverige har vi benämnt idrotten inomhusfotboll eller five-a-side. FIFA och det Europeiska fotbollförbundet (UEFA) har satt upp regler som måste följas för att spelet ska få benämnas futsal. De största skillnaderna mot inomhusfotboll är att det är längre speltid, 2x20 minuter, bollen är av storlek 3 (62-64 cm i omkrets, har en studs på mellan 50-65 cm om den släpps från 2 meters höjd och en vikt på mellan 400 och 440 gram) samt regeln om 10-metersstraff. Den innebär att när ett lag har dragit på sig sex frisparkar i samma halvlek så får motståndarlaget straff från 10-meterspunkten för alla kommande frisparkar resten av den aktuella halvleken.⁴

I Nationalencyklopedin saknas definition av ordet futsal.⁵ Vid studering av FIFA:s regelverk för futsal hittar jag många likheter med fotboll men det finns också väsentliga skillnader. Futsal spelas med fem spelare på plan, fyra utespelare och en målvakt. Spelplanen ska vara rektangulär, 25-42 m lång och 15-25 m bred (i internationella matcher 38-42 m respektive 18-25 m). Speltiden är 2x20 minuter.⁶ FIFA beskriver futsal som en universell form av fotboll som är oberoende av väderlek eftersom den kan spelas både inomhus och utomhus. Ett snabbt tempo med många mål och höga krav på tekniska färdigheter hos utövarna gör idrotten attraktiv för åskådarna och premierar andra egenskaper hos utövarna jämfört med fotboll.

¹ Med anledning av avsaknaden av tryckta källor kring futsal så bygger avsnittet på elektroniska och otryckta källor som på vissa ställen saknar publiceringsdatum och ansvarig utgivare.

² "Futsal History", Pdf-fil bifogad i mail från Ove Holmberg 2005-02-02, s.2, *I författarens ägo*.

³ FIFA, For a rainy day: A brief history of futsal, 2004-09-23 <<http://www.fifa.com/en/comp/index/0,2442,103231,00.html?comp=Futsal&year=2004&articleid=103231>> (2005-02-21).

⁴ FIFA, Futsal Laws of the game 2004 <http://www.fifa.com/documents/static/regulations/FLOTG2004_e.pdf> (2005-02-21).

⁵ Sökning gjord i Nationalencyklopedin, både i pappersform och på Internet 2005-02-22.

⁶ FIFA, Futsal Laws of the game 2004 <http://www.fifa.com/documents/static/regulations/FLOTG2004_e.pdf> (2005-02-21).

FIFA sammanfattar produkten futsal som en ny idrott med stor potential och ett bra format för television.⁷

2.1.2 Futsals historia

Futsal introducerades av Juan Carlos Ceriani i Montevideo, Paraguay, 1930 där han anordnade YMCA turneringar för ungdomar. Spelet bedrevs på basketplaner både utomhus och inomhus. Snart hade futsal spridits över Sydamerika och Brasilien utvecklades snabbt till en ledande nation. Flera av Brasiliens stora stjärnor i fotboll, bl.a. Ronaldinho, Bebeto och Zico, spelade mycket futsal i sin barndom och anger detta faktum som en av de främsta anledningarna till de tekniska kvalitéer de har idag. Kontinuerliga turneringar anordnades från 1965 och 1971 bildades The International Federation for Futebol de Sala (FIFUSA) i Brasilien, en fristående organisation som 1982 genomförde den första VM-turneringen. Idrotten nådde övriga världsdelar och intresset växte vilket 1989 ledde till att futsal inkluderades i fotbollsfamiljen genom inträde i FIFA:s organisation. Historiskt har futsals främsta uppgift varit att utveckla fantasi och kreativitet hos fotbollsspelare. Nu är idrotten utbredd över sex kontinenter och i Europa finns professionella ligor i Spanien, Italien, Ryssland, Ukraina och England. Futsal bejakar allt mer sin identitet som en egen idrott och tillväxten fortsätter runt om i världen.⁸

2.2 Den svenska idrottsrörelsens organisation

För att möjliggöra en undersökning av olika organisationsalternativ för futsal i Sverige vill jag ge en beskrivning av den svenska idrottsrörelsens historia och uppbyggnad.

Det finns ingen legal definition på vad som innefattas av den svenska idrottsrörelsen idag. Men i första hand är det Riksidrottsförbundet med dess 68 medlemsförbund. I andra hand finns det även organisationer som inte är medlemmar i RF men som av många ses som en del av idrottsrörelsen såsom Friluftsförbundet och Friskis & Svettis.⁹

⁷ "EAA-presentation-Final", Pdf-fil bifogad i mail från Ove Holmberg 2005-02-02, s.19, *I författarens ägo.*

⁸ FIFA, For a rainy day: A brief history of futsal, 2004-09-23.

<<http://www.fifa.com/en/comp/index/0,2442,103231,00.html?comp=Futsal&year=2004&articleid=103231>> (2005-02-21).

⁹ Intervju 1/3 2005 med Christer Pallin, bandupptagning med utskrifter, *I författarens ägo.*

2.2.1 En folkrörelse bildas

Under 1900-talet utvecklades idrotten och synen på idrott från en märklig företeelse med ett fåtal utövare till ett naturligt inslag i många människors liv. Utvecklingen var global men i Sverige skedde något anmärkningsvärt. När många andra länder organiserade idrotten i bolagsform, i offentlig regi eller inom utbildningssystemet blev idrotten i Sverige en folkrörelse och har sedan dess förblivit sådan. Johan R Norberg definierar denna folkrörelse på följande sätt: ”I detta sammanhang avses främst att idrotten utgjort en *frivillig aktivitet* baserad på föreningsmedlemskap, med ett *omfattande deltagande, geografisk och social bredd* och en *enhetlig nationell organisationsstruktur*.”¹⁰ En mer övergripande definition av folkrörelse ges i Nationalencyklopedin: ”... gruppbildning med en anslutning som omfattar breda samhällsskikt med demokratisk organisation och ofta ideella syften.”¹¹

Fram till sekelskiftet hade idrotten organiserats i skilda sammanslutningar utan ett övergripande organ, generella tävlingsregler och fungerande internationellt utbyte. 1897 bildades Sveriges centralförening för idrottens främjande (Centralföreningen). Centralföreningen bedrev större evenemang och propagandaprojekt och verkade för att understödja idrott i olika former. Det fanns dock inget intresse att samla idrottsrörelsens föreningar och sammanslutningar till en enad organisation. Detta skedde först 1903 då Riksidrottsförbundet bildades. Redan ett år efter bildandet uppstod den organisation som idag finns inom RF med specialidrottsförbund (SF), distriktsförbund (DF) och specialdistriktsförbund (SDF).¹²

2.2.2 Enighet och motstånd

Att vi i Sverige sedan början av 1900-talet organiserat vår idrott under en enda paraplyorganisation är unikt i jämförelse med andra länder, även våra nordiska grannar. Norge delade under mellankrigstiden upp idrotten i två förbund styrda av skilda politiska krafter, i Finland fanns skilda organisationer för arbetare, kvinnor och svenskspråkiga medan idrotten i Danmark än idag är uppdelad i tävlings- och motionsinriktade förbund. RF har genom åren haft bra kontakter med statsmakterna och samhället och i många fall har nya

¹⁰ Johan R Norberg, ”Idrottsrörelsens utbredning, anslutning och sammansättning”, i *Ett idrottssekel: Riksidrottsförbundet 1903-2003*, red. Jan Lindroth & Johan R Norberg (Stockholm: Informationsförlaget, 2002 a) s.25.

¹¹ *Nationalencyklopedins ordbok*, I, 1995, s.425.

¹² Norberg, 2002 a, s.26ff.

idrotter tagits upp i organisationen utan tanke på andra alternativ och utan ifrågasättande av RF:s monopolställning inom den svenska idrotten.¹³

Vid tre tillfällen i RF:s historia har dock hegemonin blivit utmanad. Dessa tre utmanare har alla ifrågasatt RF:s förhållande till staten och rätten att fördela statsanslag. Det första hotet kom från Centralföreningen som i RF:s uppbyggnadsfas fortfarande var en betydelsefull organisation men som allt eftersom RF vann mer kraft fick mindre att säga till om. Stor del av konflikten handlade om fördelningen av statens idrottsstöd. Lösningen blev att Centralföreningen abdikerade 1930. Det andra hotet bestod av en kamp inom RF där Gymnastikförbundet ansåg sig överlägsen de andra idrotterna med deras tävlingsinriktning. De begärde en privilegierad ställning vid fördelningen av statens idrottsstöd. När Gymnastikförbundet 1949 hamnade i stora ekonomiska svårigheter erbjöd RF ett lån under förutsättning att Gymnastikförbundet accepterade sin plats som ett specialförbund bland de andra, vilket de gjorde. Kampen om statens idrottsanslag fortsatte i och med att RF ifrågasattes av de utomstående organisationerna Korpen och Friluftsförbundet. De menade att det var fel att ge RF inflytande över anslaget när de favoriserade tävlingsidrott och detta missgynnade de motions- och friluftsmässiga alternativen till idrott. Riksdagen avgjorde denna strid genom att 1970 i sitt betänkande ”Idrott åt alla” (SOU 1969:29) besluta att RF har rätt att agera ”i myndighets ställe” vid fördelningen av idrottens statsanslag.¹⁴

Denna princip gäller än idag. Svensk idrottspolitik bygger på ett samarbete där statsmakterna bidrar med stora summor pengar till idrotten och där idrottsrörelsen i sin tur har ett stort ansvar gentemot samhället att bedriva och utveckla idrotten.¹⁵

2.2.3 RF:s organisation

RF har, som redogjorts för ovan, en viktig uppgift i samhället i och med sin rätt att fördela statsanslag till idrotten. Det övergripande syftet med verksamheten står angivet i stadgarna: ”... att handha för idrottsrörelsen gemensamma angelägenheter, såväl nationellt som internationellt”. RF:s stadgar benämns ofta som idrottens grundlag eftersom det i Sverige saknas en speciallag för ideella föreningar, den associationsform som den svenska idrottens

¹³ Johan R Norberg, ”Riksidrottsförbundets hegemoni”, i *Ett idrottssekel: Riksidrottsförbundet 1903-2003*, red. Jan Lindroth & Johan R Norberg (Stockholm: Informationsförlaget, 2002 b), s.59.

¹⁴ *Ibid.*, s.92f.

¹⁵ Johan R Norberg, ”Idrottsrörelsen och staten”, i *Ett idrottssekel: Riksidrottsförbundet 1903-2003*, red. Jan Lindroth & Johan R Norberg (Stockholm: Informationsförlaget, 2002 c), s.229ff.

organisation bygger på. Friheten till organisation i föreningar är grundlagsskyddad i Regeringsformen (2 kap 1§). I RF:s stadgar står beskrivet (2 kap 2 §) att RF består av specialidrottsförbund (SF) som är förbund för en viss specialidrott eller i vissa fall för en kategori av idrott och där föreningar inom denna idrott är medlemmar. Genom att ansluta sig till ett SF blir föreningen också medlem i RF.¹⁶

Ett SF som söker medlemskap i RF måste uppfylla vissa krav för att bli invalt på den årliga RF-stämman (10 kap 2§ RF:s stadgar):

1. Förbundet skall bedriva/administrera idrott.
2. Förbundet skall vara en ideell förening.
3. Förbundets verksamhet skall stå i samklang med den av RF-stämman beslutade verksamhetsidén.
4. Förbundet får inte bedriva/administrera idrottslig verksamhet som är nära besläktad med verksamhet inom till RF redan anslutet SF.
5. Förbundet bör ha minst 50 medlemsföreningar med minst 3 000 medlemmar och finnas representerat inom minst 10 RF-distrikt.

De förbund som faller på det första kriteriet lever inte upp till den definition som RF i sina stadgar gör för idrott. Om förbundet faller på det fjärde kriteriet, att vara för nära besläktad med befintlig idrott i ett SF, rekommenderar RF ett samarbete eller uppgående i detta etablerade förbund. De flesta förbund faller på det femte kriteriet, storlekskriteriet. Det finns då en möjlighet, under förutsättning att förbundet uppfyller de andra kraven, att bli associerad medlem (10 kap 3 §), ett medlemskap utan rösträtt på RF-stämman.¹⁷ Inom RF finns det idag 68 specialidrottsförbund varav ett, Ringetteförbundet, är associerad medlem och blev invalt 2003.¹⁸

2.3 Kommersialisering av idrott

Kommersialism påverkar idag samhällets alla delar, så även idrotten och den svenska idrottsrörelsen. Många förbund och föreningar inom RF har idag stora kommersiella inslag.

¹⁶ Christer Pallin, "Idrottens organisation", i *Perspektiv på Sport Management*, red. Britt Mari Öland (Stockholm: SISU Idrottsböcker, 2004), s.38-48.

¹⁷ Pallin, 2004, s.48f.

¹⁸ RF, Specialförbund bildat samt invalt i RF <<http://www.rf.se/t3.asp?p=59078>> (2005-02-23).

Samtidigt växer det antal organisationer som bedriver en renodlad kommersiell verksamhet utanför den traditionella idrottsrörelsen.

Definitionen på kommersialism lyder: ”inriktning på vinstgivande affärsverksamhet.”¹⁹

Tomas Peterson illustrerar skillnaden mellan kommersiell och icke-kommersiell idrott genom begreppen bruksvärde och bytesvärde. Den kommersiella idrotten bygger på det bytesvärde en vara får av marknaden när den säljs och köps. Varorna produceras för att säljas på en kommersialiserad marknad som påverkar varornas innehåll och form, bl.a. i form av reklampausar, matchtider som ändras för TV-bolagen och regeländringar. Icke-kommersiell idrott anordnas för att tillfredställa ett bruksvärde för de som deltar och för publiken, inte i syfte att tjäna pengar.²⁰

Professionalism beskrivs som ”yrkesmässighet med förvärvsinriktning, ett särskilt inom tävlingsidrotten använt begrepp; motsatsen är amatörism”.²¹ Professionalisering och kommersialisering har inte samma innebörd men de beskriver tillsammans åt vilket håll idrottens utveckling gått de senaste decennierna, både globalt och i Sverige. Kommersialism påverkar idrottens förutsättningar, förberedelser, utförande och resultatets konsekvenser. Professionalisering kräver en bra organisation, kompetens och möjlighet att utöva idrott på heltid. För att uppfylla detta krävs ekonomiska resurser och det finns inom den kommersiella världen. När amatörreglerna avskaffades 1967 och idrotten kapitaliserades ändrades synen på pengar från att vara ett hinder till att bli en möjlighet. Flera av de större föreningarna inom idrottsrörelsen har förändrat sin inre verksamhet till att mer eller mindre likna medelstora företag. Sedan 1999 är det även tillåtet att bedriva tävlingsinriktad elitidrottsverksamhet i aktiebolagsform, s.k. idrottsaktiebolag.²² Idag påverkas RF av kommersiella krafter både inom och utanför den egna organisationen.

¹⁹ *Nationalencyklopedins ordbok*, II, 1996, s.169.

²⁰ Tomas Peterson, ”En allt allvarligare lek”, i *Ett idrottssekel: Riksidrottsförbundet 1903-2003*, red. Jan Lindroth & Johan R Norberg (Stockholm: Informationsförlaget, 2002) s.398.

²¹ *Nationalencyklopedin: Ett uppslagsverk på vetenskaplig grund utarbetat på initiativ av Statens kulturråd*, XV, 1994, s.291.

²² Peterson, 2002, s.397ff.

3. Metod

3.1 Litteratur

Syftet med mitt val av litteratur och innehållet i avsnittet bakgrund har varit att kunna ge läsaren en bild av det problemområde som jag behandlar i min uppsats.²³ Det saknas tidigare forskning som anknyter till detta problemområde. Avsnittet om futsal bygger på elektroniska och otryckta källor eftersom det saknas tryckta källor inom detta område. De otryckta skriftliga källorna som jag använt är dokument som jag fått ta del av genom mina intervjupersoner. Inför genomförandet av mina intervjuer har jag läst litteratur om kvalitativa intervjuer.

3.2 Val av metod och tillvägagångssätt

Utifrån mitt syfte att undersöka olika organisationsalternativ för futsal i Sverige har jag valt att göra en kvalitativ studie bestående av intervjuer med berörda personer.

Mina intervjuer har karaktäriserats av en låg grad av standardisering och en hög grad av strukturering, något som Jan Trost berör i sin bok om kvalitativa intervjuer.²⁴ Med låg grad av standardisering menar jag att min frågeföljd och mitt ordval har varierat mellan intervjuerna och att det funnits plats för följdfrågor och utvikningar. Den höga graden av strukturering beror på att jag har behandlat ett och samma område med alla intervjuade och att jag haft ett klart syfte med mina frågor.

Innan jag påbörjade mina intervjuer skapade jag en intervjuguide där jag skrev ned de frågeområden som jag skulle behandla under mina intervjuer.²⁵ Guiden hade jag sedan med mig både i mitt minne och på papper vid intervjuerna. Jag utgick från mina frågeområden och anpassade frågorna efter den aktuella intervjupersonen.

²³ Se Bilaga 2: Käll- och litteratursökning för information om databaser och sökord.

²⁴ Jan Trost, *Kvalitativa intervjuer* (Studentlitteratur: Lund, 2005), s.19ff.

²⁵ Se Bilaga 1: Intervjuguide.

3.3 Datainsamling

Min studie bygger på åtta intervjuer som alla är genomförda under en treveckorsperiod. Jag har strävat efter att i första hand använda mig av kvalitativa intervjuer genom personliga möten med mina intervjupersoner. Då detta inte varit möjligt på grund av stora geografiska avstånd har jag använt mig av telefonintervjuer som jag försökt utforma så likt de personliga mötena som möjligt i fråga om struktur. I ett fall har jag också använt mig av e-postintervju.

3.3.1 Kvalitativa intervjuer

Jag har genomfört fyra av mina åtta intervjuer genom personliga möten. Den första kontakten togs per e-post där jag berättade om min studie och dess syfte och undrade om de kunde ställa upp på en intervju. Två av dessa fyra personer har jag tidigare haft kontakt med. Samtliga fyra intervjuer genomfördes på respektive intervjupersons arbetsplats och pågick i mellan 45-60 minuter. Vid tre av dessa intervjuer använde jag mig av bandspelare för att dokumentera innehållet. Dessa tre intervjupersoner betraktar jag som nyckelinformanter för min studie. Banden finns kvar i författarens ägo och innehållet är även bevarat genom utskrifter. Den fjärde intervjun har dokumenterats genom författarens anteckningar.

3.3.2 Telefonintervjuer

Jag har genomfört tre telefonintervjuer med personer där det geografiska avståndet varit stort. Dessa intervjuer har precis som de andra byggts på de frågeområden som min intervjuguide innehåller, de har även varit av ungefär samma längd.

3.3.3 E-postintervju

E-postintervjuer eller onlineforskning som det också benämns, inkluderar olika typer av kommunikation på Internet, det jag använt mig av är intervju via e-post. Denna moderna möjlighet att samla in data har precis som andra metoder sina för- och nackdelar. Till fördelarna hör att det finns få geografiska begränsningar samt att det är tids- och kostnadsbesparande. Nackdelar är att det inte finns möjlighet att uppfatta t.ex. kroppsspråk och betoningar hos intervjupersonen samt att det är svårt att garantera svar på alla frågor.²⁶

Jag har valt att använda mig av e-postintervju vid ett tillfälle. Det beror på att denna organisation efter flera kontakter via e-post med förfrågan om deltagande i en telefonintervju

²⁶ Anne Ryen, *Kvalitativ intervju: från vetenskapsteori till fältstudier* (Malmö: Liber, 2004) s.194-199.

meddelat att de personer som är behöriga att svara på mina frågor inte varit tillgängliga för detta men att det fanns möjlighet att få svar via en e-postintervju.

3.4 Intervjupersoner

3.4.1 Urval

När jag gjort mitt urval av intervjupersoner har vissa personer varit givna på grund av deras betydelse för organiserandet av futsal. Dessa är representanterna från RF, SvFF, UEFA och representanten för svensk futsal. Genom att inkludera de nordiska länderna tillkom två intervjupersoner som representanter för dessa länders futsalverksamhet.

Min tredje frågeställning behandlar hur andra nyetablerade idrotter har organiserats i Sverige och där har jag valt ut två idrotter, innebandy och ringette. Valet av dessa två idrotter är baserat på de senaste årens inträden i Riksidrottsförbundet plus det faktum att dessa båda är lagsporter likt futsal. Innebandy står för ett av alternativen till organisation, eget specialidrottsförbund, och ringette står för ett annat nytt alternativ som är unikt än så länge, eget specialidrottsförbund med associerat medlemskap i Riksidrottsförbundet.

3.4.2 Presentation

Här följer en kort presentation av mina intervjupersoner:

Kvalitativa intervjuer genom personliga möten:

- **Nisse Andersson:** Talangutvecklare på Svenska fotbollförbundet och projektledare för förbundets futsalprojekt.
- **Barbro Eriksson:** Ordförande i Ringetteförbundet vid invalet som associerad medlem i RF 2003. Stort engagemang för idrotten och dess moderklubb i Sverige, Ulriksdals SK.
- **Ove Holmberg:** Representant för svensk futsal som fått ett "letter of recognition" från UEFA med uppdrag att organisera futsal under Svenska fotbollförbundet.
- **Christer Pallin:** Chefsjurist, Riksidrottsförbundet.

Telefonintervjuer:

- **András Czitrom:** Centralfigur bakom utvecklingen av innebandy nationellt och internationellt. Medverkade vid bildandet av Innebandyförbundet 1981 och var ordförande i förbundet när idrotten valdes in i RF 1985.
- **Kalle Marttinen:** Futsalrepresentant på Finska fotbollförbundet.
- **Mikael Salzer:** Avdelningschef för landslagsverksamhet (Head of National Team Competition) på UEFA i Schweiz med ansvar för futsal inom UEFA.

E-postintervju:

- **Einar Korsnes:** Informationsansvarig på Indoor Football Scandinavia, huvudkontoret i Bergen, Norge.

3.5 Avgränsningar

Syftet avgränsar min studie till att gälla futsal. Det betyder inte att jag kan bortse från den övriga idrottsrörelsen, tvärtom så blir det väldigt viktigt att förstå den svenska idrottsrörelsen i förhållande till de förutsättningar som bjuds futsal idag. I mitt syfte avgränsar jag studien till att vara undersökande, den ska därmed inte ge svar på vilken organisationsform futsal i Sverige ska välja utan istället verka som ett underlag för futsal och dess verksamhet.

Min fjärde frågeställning tar upp hur övriga nordiska länder organiserar futsal. Jag valde Norden dels för att begränsa framställningen och dels för att de nordiska länderna både har en geografisk och organisatorisk närhet inom idrotten. Danmark och Island har likt Sverige ännu ingen organiserad verksamhet av futsal. Därför har jag valt att begränsa framställningen till Norge och Finland. I båda dessa länder finns idag organiserad futsalverksamhet, representerad av två skilda organisationsalternativ.

3.6 Reliabilitet och validitet

Trost är av den uppfattning att begreppen reliabilitet och validitet lämpar sig bättre för kvantitativa än för kvalitativa studier.²⁷ Jag delar uppfattningen och ser att innebörden av dessa begrepp blir en annan i kvalitativa studier som min. Det som är så viktigt i kvantitativa

²⁷ Trost, 2005, s.111ff.

studier, att få reliabilitet eller tillförlitlighet genom att ställa frågor på samma sätt i samma situationer till alla deltagare, är inte nödvändigt i kvalitativa studier. I min studie har det istället varit viktigt att skapa förståelse för tankar, åsikter och olikheter mellan intervjupersoner samtidigt som jag använt en enhetlig mätmetod. Att mäta det man avser att mäta brukar benämnas validitet och i kvantitativa studier uppnås detta t.ex. genom att forskaren ser till att ha passande och enhetliga svarsalternativ och definitioner. Det jag vill få svar på i min studie är just intervjupersonernas egna definitioner och upplevelser av situationer.

4. Resultat

4.1 Organisering av futsal internationellt

Organiseringen av internationell futsal är idag delad i två sidor. Den ena sidan består av FIFA som har anordnat VM var fjärde år sedan 1992 och har 90-100 medlemsländer. FIFA har skrivit kontrakt med Eurosport om TV-rättigheterna till sina turneringar.²⁸ Under FIFA finns UEFA som anordnar EM vartannat år för sina 34 medlemsländer.²⁹ Organisatoriskt inom UEFA finns futsal numera under avdelningen ”Professional Football” istället för ”Development” vilket innebär att det nya sponsorpaketet som tagits fram för fotbollen även kommer att innefatta futsal. UEFA söker åtta huvudsponsorer till detta sponsorpaket som omfattar samtliga landslagsturneringar i UEFA:s regi: EM och U21-EM för herrar, EM för damer samt EM i futsal. UEFA:s representant Mikael Salzer påpekar att futsal är ett helt nytt område för sponsorer och TV-rättigheter, vilket kan bli en stor inkomstkälla och marknadsföringskanal för futsal.³⁰ De medlemsländer som tillhör FIFA/UEFA organiserar futsal inom sina respektive fotbollförbund eftersom futsal av dessa organisationer ses som en medlem i fotbollsfamiljen.

På den andra sidan finns Asociacion Mundial de Futsal (AMF) som bildades 2002 som en fortsättning på tidigare nämnda FIFUSA som startade i Brasilien 1971. Till skillnad från FIFA ägnar sig AMF inte åt fotboll utan enbart åt futsal, verksamheten drivs utan stöd från fotbollförbunden och helt i kommersiell regi. Futsal ses som en självständig idrott som behöver självständiga organisationer. Idag har AMF 46 medlemsorganisationer och anordnar egna VM-turneringar. Organisationen är fortfarande under konstruktion och förhandlingar pågår med medlemmarna. En viktig fråga är vilken organisationsform som ska väljas för medlemmarnas verksamhet samt vilken struktur AMF:s organisation bör ha i framtiden.³¹ Under AMF finns det europeiska förbundet Union Europea de Futsal (UEFS).³²

²⁸ “EAA-presentation-Final”, Pdf-fil bifogad i mail från Ove Holmberg 2005-02-02, s.19, *I författarens ägo*.

²⁹ Nisse Andersson, Svenska fotbollförbundet, ”Anteckningar från 1st UEFA Futsal Workshop”, 2005-02-25, s.9, *I författarens ägo*.

³⁰ Telefonintervju 16/3 2005 med Mikael Salzer, egna utskrifter, *I författarens ägo*.

³¹ IFS, Internasjonal futsal: AMF kontra FIFA, 2005-02-12 <<http://www.indoorfootball.net/cgi-private/nyheter2.cgi?domene=1&id=2201&streng=>>> (2005-02-22).

³² IFS, Internasjonal futsal: -Europa på vei opp, 2004-11-21 <<http://www.indoor-football.com/loekkecupen/cgi-private/arkiv2.cgi?domene=1&id=2505>>> (2005-02-22).

AMF:s medlemmar anger att den främsta fördelen jämfört med FIFA är att AMF endast ägnar sig åt futsal, något som talar emot FIFA eftersom deras huvudverksamhet är och kommer att förbli fotboll. Därmed kan de inte helhjärtat satsa på futsal. Pedro Garcia Garozzo i den paraguayanska tidningen Ultima Hora predikar för att futsal inte kan fortsätta att ha två konkurrerande organisationer som anordnar två olika VM. Han menar att AMF är den enda autentiska världsorganisationen och att futsal borde samlas under denna organisation.³³

Mikael Salzer berättar att UEFA inte ser den renodlade kommersiella verksamheten som AMF:s medlemmar bedriver som en konkurrent till den verksamhet de själva bedriver, däremot är de en konkurrent till UEFA:s medlemsförbund. Det är på det nationella planet konkurrensen finns, mellan de organisationer som bedriver futsal utanför den traditionella idrottsrörelsen och medlemsförbunden. UEFA ger medlemsförbunden den hjälp de kan för att starta upp futsal men det är upp till förbunden själva att välja om de vill satsa på futsal.³⁴

En undersökning bland futsalintressenter visar att oenighet och osäkerhet råder om framtidens organisationsform internationellt. På frågan om vilken organisation som skulle vara bäst lämpad att driva futsal i framtiden svarade 52,92 % FIFA, 10,79 % AMF och 36,28 % svarade att de skulle föredra en ny oberoende organisation.³⁵

4.2 Organisationsalternativ inom RF

En nyetablerad idrottsgren som vill organisera sin verksamhet bör först och främst ta ställning till om de vill ingå i RF eller inte. Att sammansluta sig i föreningar och förbund är en grundlagsstadgad rättighet i Sverige. Det betyder att även om den aktuella idrotten finns inom RF så kan vem som helst starta ett alternativt fristående förbund för den idrotten, det enda kravet är att man har ett eget namn på sitt förbund. Detta resonemang förs av RF:s chefsjurist Christer Pallin. Han påpekar dock det faktum att RF är en sedan hundra år etablerad organisation som är erkänd av myndigheter och staten vilket gör dess organisationsform attraktiv för de flesta idrotter.³⁶

³³ E-postintervju 8/3 2005 med Einar Korsnes, utskrifter, i författarens ägo.

³⁴ Telefonintervju Salzer.

³⁵ Futsalplanet <mico.martic@futsalplanet.com> Polls: Which organisation do you think would be the best one to run world futsal? 2004-09-18 <<http://www.futsalplanet.com/polls/polls-02.asp?SonId=35>> (2005-02-22).

³⁶ Intervju Pallin..

Det finns en rad fördelar men även nackdelar med att vara medlem i RF, något som många av mina intervjupersoner påpekar. Från RF:s sida ser man den främsta fördelen i den auktorisation som erhålls vid medlemskapet. De ser en slags vattendelare emellan de idrotter som finns inom RF och som får stöd av kommuner och myndigheter genom bidrag och tillgång till anläggningar och de idrotter som står utanför. Pallin beskriver även en annan fördel. ”Journalister har också någon form av vattendelare. De skriver alltid om RF-idrotter, mer eller mindre om de små, men de är alltid med på sportsidorna medan bridge och schack, som inte är att betrakta som idrotter enligt vår definition, inte ens finns med på sportsidorna utan på familjesidorna.”³⁷ Sammanfattat anser RF att deras organisation öppnar dörrar för både sportsliga och ekonomiska möjligheter, en liten nackdel ser de i att idrotterna inte alltid kan bestämma över sig själva.³⁸

Ur Ove Holmbergs synvinkel som representant för futsal i Sverige är organisation inom RF ett måste för att få erkännande. Han poängterar också den sportsliga biten genom att de hoppas på att få en ordnad idrott och få spela de åtråvärda turneringarna. Han anser dock att det finns en stor nackdel i RF:s stelbenta organisation med långa handläggningstider som försvårar utvecklingen av futsal. Det finns andra organisationsalternativ för futsal om det tar för lång tid att etablera idrotten inom RF.³⁹

Innebandys representant András Czitrom anser att det finns en stor trygghet inom den etablerade organisationen RF, detta var ett avgörande skäl till att de valde att söka medlemskap. Även de ekonomiska fördelarna med statsanslag var nödvändiga för att starta upp innebandyn.⁴⁰

När en nyetablerad idrott bestämt sig för att söka medlemskap i RF så finns det i stort sett tre olika vägar att nå sitt mål: att söka medlemskap som specialidrottsförbund, att söka associerat medlemskap som specialidrottsförbund eller att ta kontakt med befintligt förbund för att söka inträde i deras verksamhet.

³⁷ Ibid.

³⁸ Ibid.

³⁹ Intervju 2/3 2005 med Ove Holmberg, bandupptagning med utskrifter, *I författarens ägo*.

⁴⁰ Telefonintervju 25/2 2005 med András Czitrom, egna utskrifter, *I författarens ägo*.

4.2.1 Specialidrottsförbund

För att få sitt specialidrottsförbund (SF) godkänt av RF krävs att organisationen uppfyller de fem kriterier som är uppsatta i RF:s stadgar:

1. Förbundet skall bedriva/administrera idrott.
2. Förbundet skall vara en ideell förening.
3. Förbundets verksamhet skall stå i samklang med den av RF-stämman beslutade verksamhetsidén.
- 4. Förbundet får inte bedriva/administrera idrottslig verksamhet som är nära besläktad med verksamhet inom till RF redan anslutet SF.**
- 5. Förbundet bör ha minst 50 medlemsföreningar med minst 3 000 medlemmar och finnas representerat inom minst 10 RF-distrikt.**

För futsal är det fjärde kriteriet kritiskt, idrotten är för nära besläktad med fotboll. När RF bedömer lämpligheten att bli ett eget förbund i Sverige så sneglar de mycket på den internationella organiseringen. FIFA representerar sina medlemsländers fotbollförbund och eftersom futsal organiseras under dessa fotbollförbund internationellt blir det svårt att tillåta ett eget självständigt förbund i Sverige. Internationellt bedöms idrotten som en del av fotbollen och därmed rekommenderar RF i första hand svensk futsal ett inträde i Svenska fotbollförbundet.⁴¹

Om FIFA inte skulle organisera futsal internationellt skulle det finnas utrymme för ett eget SF under förutsättning att futsal uppfyller de övriga kriterierna. Samma sak gäller om SvFF skulle säga nej till att ta upp futsal i sin organisation, då finns det möjlighet att söka medlemskap som eget SF.⁴² I det fall SvFF skulle neka futsal inträde så ser Holmberg ett eget SF som en valmöjlighet.⁴³

4.2.2 Associerat medlemskap

För idrotter som faller på det femte kriteriet, storlekskriteriet, finns det numera ett alternativ som innebär att idrotten beviljas ett associerat medlemskap. Detta medlemskap är begränsat och ger inte rösträtt. Anledningen till denna möjlighet är att RF vill motverka en stelbent organisation och ge nya idrotter som är värda att stödja, framförallt de som engagerar

⁴¹ Intervju Pallin.

⁴² Ibid.

⁴³ Intervju Holmberg.

ungdomar, en chans att utvecklas. I framtiden kan det bli aktuellt att flera idrotter får denna möjlighet att ingå i RF trots att de inte uppfyller de storleksmässiga kraven.⁴⁴

När det gäller futsal så uppfyller de inte storlekskravet, men eftersom de redan faller på släktskapskriteriet så är det i dagsläget inte aktuellt med ett associerat medlemskap. Holmberg ser detta alternativ som en väg in i RF om SvFF säger nej till inträde inom deras organisation. Det finns stor potential inom futsal för att uppnå storlekskraven inom en snar framtid och att tills vidare vara associerad medlem ser han som en bra möjlighet.⁴⁵

4.2.3 Svenska fotbollförbundet

RF ser en möjlighet i att låta nyetablerade idrotter få ett associerat medlemskap men det finns också nackdelar med att vara ett eget förbund, den främsta kanske är all den administration som krävs. För att förhindra att det finns alltför många småförbund så rekommenderar RF de idrotter som har problem att uppfylla släktskapskriteriet att söka lämplig samarbetsform med det befintliga förbundet de är besläktat med. På så sätt kan idrotten få tillgång till en del av de fördelar RF-idrotter åtnjuter samtidigt som de får hjälp med det administrativa arbetet.⁴⁶

FIFA har gett Sverige ett ”letter of recognition” som betyder att Sverige är godkända att driva futsal under FIFA:s organisation om Svenska fotbollförbundet vill ge futsal den möjligheten.⁴⁷ Eldsjälar inom futsal har genomfört ett projekt med syfte att driva futsal framåt i utvecklingen genom att undersöka möjligheten att starta futsal under SvFF.⁴⁸ Förbundet har arrangerat inomhus-SM i 5-manna sedan 1994 och har nu tagit beslutet att övergå till futsal enligt UEFA:s regelverk. Därmed har SvFF tillsatt en projektgrupp med syfte att utveckla kunskapen om futsal och dess organisation.⁴⁹

Nisse Andersson är projektledare för SvFF:s projektgrupp. Han berättar att eftersom SvFF redan tagit till sig namnet futsal istället för five-a-side och idag arbetar med att införa

⁴⁴ Intervju Pallin.

⁴⁵ Intervju Holmberg.

⁴⁶ Intervju Pallin

⁴⁷ Ove Holmberg <ove.holmberg@futsal.se> Röster om futsal <<http://www.futsal.se/sida.asp?visa=14>> (2005-02-22).

⁴⁸ Ove Holmberg <ove-holmberg@futsal.se> Projektbeskrivning <<http://www.futsal.se/sida.asp?visa=2>> (2005-02-22).

⁴⁹ Svenska fotbollförbundet, 5-mamma kan bli Futsal under 2005 <<http://www.svenskfotboll.se/t1.aspx?p=7141&x=1&a=142338>> (2005-02-22).

UEFA:s futsalregler så handlar det beslut som kommer att tas av SvFF:s styrelse i juni 2005 inte om huruvida SvFF vill inkludera futsal i sin verksamhet eller inte, beslutet handlar mer om i vilken form detta ska ske. Det finns 24 distrikt ute i landet som ska få komma till tals samt att projektgruppen ska lägga fram sina slutsatser, därefter tar styrelsen beslut om futsals framtid inom SvFF. Andersson beskriver en ambition att bygga både från botten och från toppen genom att satsa på att få ut underlag till skolorna så att barnen får växa upp med futsal och samtidigt genomföra en satsning på att få en organiserad liga på högsta nivå i Sverige.⁵⁰

Holmberg är positiv till ett samarbete med SvFF och tror att det skulle ge futsal den tyngd idrotten behöver initialt, men han menar också att det på sikt kan vara bättre för futsal med ett eget förbund. Han ser en nackdel i att inte få bestämma över sin idrott och uttrycker denna oro på följande sätt: ”Min största farhåga med att lägga sig under Fotbollförbundet är att bli nedprioriterad och undanskuffad.” Att SvFF skulle ta till sig futsal och sedan inte engagera sig i att utveckla idrotten, bara bevaka sina intressen så att ingen annan kan göra anspråk på futsal. Han ser dock inga tendenser som tyder på att detta skulle bli fallet. Futsal har inom SvFF likt inom UEFA organisatoriskt flyttat från utvecklingsavdelningen till tävlingsavdelningen. Därmed anser Holmberg att SvFF visar att de inte kommer att fördröja futsals introduktionsfas mer än nödvändigt. Förhoppningen är att SvFF tillsätter minst en person på förbundet som arbetar med futsalfrågor att jämföra med idag när dessa frågor sköts helt ideellt.⁵¹

Från förbundets sida är det en fråga om pengar, det finns inga extra pengar avsatta för futsal i budgeten. Tillåter ekonomin så finns det möjlighet att det anställs en person som blir ansvarig för futsalfrågor. Det mest troliga är att futsalfrågorna tilldelas en person som redan är anställd inom förbundet.⁵²

Om futsal ska ingå i SvFF ser man det från RF:s sida som att futsal blir en gren inom fotboll, ungefär som alpint och backhoppning är under Svenska skidförbundet. Det innebär att futsal får underordna sig fotbollens demokratiska struktur och försöka påverka genom sina

⁵⁰ Intervju 7/3 2005 med Nisse Andersson, bandupptagning med utskrifter, *I författarens ägo*.

⁵¹ Intervju Holmberg.

⁵² Intervju Andersson.

föreningar. Eventuellt kan det skapas en futsalkommitté men den yttersta beslutsrätten har fortfarande SvFF:s styrelse.⁵³

Holmberg uttrycker delade känslor inför att kalla futsal en gren. Han tycker att det är okej att kalla futsal för en gren inom fotboll men att det då är viktigt att man är överens om att det inte är samma idrott, att det finns skilda förutsättningar, resurser och personer inom de två idrotterna.⁵⁴

Det som SvFF säger sig kunna erbjuda futsal som idrott är först och främst den internationella organisationen genom att bli medlem i UEFA och FIFA. På UEFA ser man futsal som ett komplement till fotbollen och anser att det är viktigt att behålla de fotbollsaktiva inom vad de kallar fotbollsfamiljen, alltså organisation i traditionella förbund nationellt med UEFA och FIFA som internationella organ. Mikael Salzer berättar om de erfarenheter UEFA haft vid uppstart av futsal i andra länder. Inom fotbollförbunden finns fortfarande en okunskap om futsal, inte minst hos beslutsfattarna, vilket leder till att fotbollen klart prioriteras. Men detta ser Salzer som en introduktionsfas för futsal och menar att med den potential som futsal har så kommer den att utvecklas både organisatoriskt och sportsligt med hjälp av tålmod och strategiskt arbete.⁵⁵

Andersson anser att SvFF kan förbättra spelarnas situation avsevärt. Idag finns det stora problem med att spelare som har kontrakt inom fotbollen inte tänker sig för utan spelar futsal utan att ha en försäkring som täcker detta eller tillåtelse från sin fotbollsklubb. En skada kan innebära att spelaren står utan både försäkring och riskerar att förlora sitt kontrakt med fotbollsklubben. Genom en fungerande administration hoppas SvFF kunna förbättra situationen för futsalspelare.⁵⁶

4.3 Organisationsalternativ utanför RF

I och med friheten att organisera sin idrott på egen hand, oavsett om denna idrott finns representerad inom RF eller inte, finns det möjlighet för futsal att ha ett eget förbund trots de

⁵³ Intervju Pallin.

⁵⁴ Intervju Holmberg.

⁵⁵ Telefonintervju Salzer.

⁵⁶ Intervju Andersson.

ovan beskrivna problemen. Men då skulle de stå utanför RF och det finns heller ingen möjlighet att som fristående futsalförbund söka samarbete med SvFF eftersom de endast har föreningar som medlemmar. De idrottsförbund som idag inte är medlemmar i RF har bildat sitt förbund för att de vill tillhöra RF och de arbetar aktivt för att uppnå det målet. Det finns alltså ingen mening med att organisera sig i ett förbund om man inte vill tillhöra RF. Inom futsal finns det då ett annat alternativ som kan locka och det är att bedriva futsal i en privat kommersiell organisation.

Pallin menar att det finns vissa fördelar med att organisera sin idrott utanför RF och dessa är att man själv kan söka sina egna sponsorer, sluta sina egna avtal och bestämma helt själv över sin verksamhet. Men man står utanför auktorisationen, erkännandet och den etablerade organisationen. Det förvånar inte Pallin att det uppstår kommersiella organisationer inom idrotten, det finns ju inget monopol på att spela t.ex. futsal och går det att tjäna pengar på en verksamhet finns det alltid de som är intresserade.⁵⁷

I och med att möjligheten att organisera idrott utanför RF finns så kan det uppkomma en situation där samma idrott bedrivs både inom och utanför RF. Att ha två organisationer som handhar samma idrott i ett land kan vålla problem. Pallin beskriver ett liknande scenario inom ishockey i Sverige där det gjordes ett försök att bryta ut elitserien från Ishockeyförbundet för att bilda en egen kommersiell liga. Det var många av föreningarna som var positiva till förslaget. Men problemet var att klubbarna som anslöts sig till denna liga förmodligen skulle ha blivit uteslutna ur Ishockeyförbundet och klubbarnas spelare skulle ha blivit uteslutna från landslaget.⁵⁸

Pallin poängterar att den traditionella idrottsrörelsens styrka ligger i dess organisation att jämföra med de kommersiella krafterna som förädlar idrotten till en produkt att tjäna pengar på.⁵⁹ Czitrom framhåller det ideella ledarskapet som en stor styrka hos den traditionella idrottsrörelsen. Han tror att de flesta kommersiella organisationer går miste om detta och att det blir svårt att ersätta denna arbetskraft.⁶⁰

⁵⁷ Intervju Pallin.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Telefonintervju Czitrom.

4.4 Organisering av futsal i Norden

4.4.1 Norge

I Norge har Norges fotbollförbund inte tagit ställning till futsal ännu. Indoor Football Scandinavia (IFS) är en privat organisation som bedriver omfattande futsalverksamhet i landet. De tillhör AMF. Målet med verksamheten är att utveckla och sprida futsal i hela Skandinavien, inklusive Sverige, både på bredd- och elitnivå. De bedriver en fungerande högsta liga i Norge, en omfattande breddverksamhet samt landslagsverksamhet under AMF, nästa steg är att utveckla verksamheten i Sverige och Danmark där de hoppas på att ta hand om de nationella serierna och även landslagsverksamheten. De har ingen koppling till Norges idrottsförbund eller Norges fotbollförbund och säger att de utvecklar sitt koncept och bedriver sin verksamhet oavhängigt av hur dessa agerar.⁶¹

SvFF känner av konkurrensen från IFS om den svenska marknaden men har ändå tilltro till sin egen organisation. Andersson beskriver den konkurrenssituation de upplever: ”De bedriver företagsverksamhet och det är inte mycket att göra åt det men vi tror att vi kan göra det på ett lika bra sätt och få kontroll på försäkringsfrågorna för spelarnas och klubbarnas bästa.” Det är alltså i första hand spelarnas intressen som SvFF vill bevaka gentemot IFS.⁶² De försäkringar som finns inom klubbblagsfotbollen i Norge täcker inte spel inom IFS, men IFS uppger att de erbjuder spelarna i elitlagen att teckna en separat försäkring genom deras försäkringskontakt.⁶³

Norges fotbollförbund var inbjudet till UEFA Futsal Workshop i Tjeckien under februari 2005 för att tillsammans med Sverige och andra medlemsländer som inte ännu organiserat futsal träffas och få information av UEFA om spelet och organisationsmöjligheterna. Norges representant var sjuk och kunde inte närvara. Salzer berättar om hur UEFA försöker underlätta och ge sina medlemsländer förutsättningar att starta upp futsal i egen regi, detta inkluderar självklart Norges fotbollförbund.⁶⁴

⁶¹ E-postintervju Korsnes.

⁶² Intervju Andersson.

⁶³ E-postintervju Korsnes

⁶⁴ Telefonintervju Salzer.

4.4.2 Finland

Futsal i Finland är organiserat under Finska fotbollförbundet. Engagemanget för futsal startade 1994 när ett lag med studenter deltog i Student-VM i futsal och när nästföljande Student-VM arrangerades i Jyväskylä i Finland 1996 så hade idrotten fått fotfäste i landet. Den första landskampen spelades 1998 och året efter startade den finska futsalligan som är en amatörliga. Inga spelare kan få betalt från sina klubbar och de flesta spelar även fotboll på sommaren. I Finland är fotboll och futsal tätt hopknutna vilket symboliseras av att den som är futsalansvarig på förbundet, Kalle Marttinen, själv arbetar med futsal på vintern och fotboll på sommaren.⁶⁵ Idag finns det ca 1 200 lag och 18 000 registrerade spelare i Finland, de flesta utövarna spelar även fotboll.⁶⁶

För futsal i Finland har samarbetet med fotboll inneburit att de blivit en del av en redan etablerad organisation med struktur i seriesystem och administration, de har fått möjlighet att delta i internationella turneringar och även en del publicitet i media. Den främsta fördelen är ändå pengarna, futsal kan ta del av de statsanslag som Fotbollförbundet får. Futsal har inte heller några egna sponsorer utan delar dessa med fotbollen. En svår fråga att lösa om de inte skulle ingå i Fotbollförbundet är den om licenser. Idag behövs bara en licens för att spela både fotboll och futsal, skulle futsal bli självständigt skulle det behövas en egen licens och då finns risken att futsal tappar spelare som då väljer att bara spela fotboll. Det skulle även vara svårare att få halltider, vilket är en förutsättning för att kunna bedriva futsal.⁶⁷

Finland har en futsalkommitté som har diskuterat frågan om organisation och kommit fram till att den fungerar bra under Fotbollförbundet. Intresset för futsal i Finland ökar, mest i de små städerna som har ett mindre idrottsutbud. Marttinen uppmuntrar ett samarbete med Svenska fotbollförbundet och delar gärna med sig av sina erfarenheter. SvFF har redan nu fått ta del av material utvecklat i Finland med syfte att införa idrotten i skolorna som består av information om regler och övningar och riktar sig till idrottslärare.⁶⁸

⁶⁵ Telefonintervju 1/3 2005 med Kalle Marttinen, egna utskrifter, *I författarens ägo*.

⁶⁶ Ilves Futsal, Brief presentation about Finnish futsal and Ilves FS, 2004-09-24
<http://ilvesfs.sportisaitti.com/in_english/> (2005-02-22).

⁶⁷ Telefonintervju Marttinen.

⁶⁸ Ibid.

4.5 Organisering av andra nyetablerade idrotter i Sverige

4.5.1 Innebandy

András Czitrom skriver i sin bok om innebandyns framväxt hur Svenska floorballförbundet, eller Svenska innebandyförbundet (SIBF), konstituerades 1981 som ett resultat av det stora intresset som utvecklats och det växande antalet innebandyföreningar i landet. Utövarna insåg snabbt betydelsen av att tillhöra RF eftersom många kommuner inte kunde ge bidrag till föreningar som inte tillhörde organisationen. Innebandyn möttes av stor skepsis inom idrottskretsar men fortsatte att arbeta för att bli medlem i RF. Försök till samarbete med Svenska bandyförbundet gjordes men utan framgång.⁶⁹

SIBF valdes 1983 in som en inofficiell sektion inom Svenska landhockeyförbundet. Innebandyföreningarna hade dubbelt medlemskap i landhockey och innebandy och fick därigenom tillgång till RF:s ekonomiska bidrag. Men SIBF nöjde sig inte med att vara halvvägs in i RF, de ville bli ett eget SF, främst på grund av dessa tre anledningar:

1. Att bli erkänd som en idrott i allmänhetens och massmedias ögon.
2. Möjligheten att fortsätta utveckla förbundet genom ökade bidrag från RF.
3. Medlemskap som ett eget SF skulle förbättra förhandlingssituationen för halltider i kommunerna väsentligt.⁷⁰

SIBF ansökte om medlemskap som eget SF i RF till Riksidrottsmötet 1985 men deras chanser för inträde bedömdes som nästan obefintliga eftersom inget förbund⁷¹ kommit in som självständig medlem på det första försöket.⁷² Men SIBF:s verksamhet uppfyllde de fem kriterierna för inträde med bred marginal och efter omfattande lobbyarbete bland Sveriges övriga SF var inträdet i RF ett faktum på Riksidrottsmötet 1985.⁷³

Vid min intervju med András Czitrom bekräftar han de anledningar som tas upp i boken till varför SIBF ville bli ett eget SF. Han berättar att tanken med idrotten från början var att grundarna var trötta på idrotter med bråk och slagsmål och ville utveckla en idrott som istället främjade teknik, snabbhet och sportslighet. Därför kändes det rätt att ha ett eget förbund, en

⁶⁹ András Czitrom, *Från lek till VM på knappt 15 år* (Köping: Idéströmmen, 1997), s.24ff.

⁷⁰ *Ibid.*, s.35.

⁷¹ Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet valdes in i RF på första försöket 1975. Detta skedde efter påtryckningar av RF och under andra förutsättningar än de som gäller för förbund som söker idag.

⁷² Czitrom, 1997, s.37.

⁷³ *Ibid.*, s.81ff.

egen nisch. Att ha en egen organisation från topp till tå och få bestämma själva var viktigt. Genom ett eget förbund skapas en identitet och ett erkännande hos allmänheten som blir svår att få annars. Möjligheten till samarbete med landhockeyn lockade inte eftersom den idrotten var på väg nedåt i antal föreningar medan innebandyns föreningsantal bara fortsatte att öka. Det skulle betyda ett steg bakåt för innebandyn att inte ha någon beslutsrätt trots överlägsenhet i medlemsantal gentemot landhockeyn.⁷⁴

Vid bildandet av SIBF stod det inte helt klart varken för idrottens egna initiativtagare eller för övriga Idrottssverige att innebandyn skulle organiseras i ett eget SF. Det fanns en del likheter med redan befintliga idrotter inom RF, främst bandy och landhockey. Czitrom berättar att han i sitt lobbyarbete tagit med representanter från andra SF för att se på innebandy och en del av dessa hade svårt att visuellt skilja på innebandy och landhockey. Men det finns i själva verket stora tekniska och regelmässiga skillnader. Även när det gäller bandy så finns det som bekant stora skillnader och ingen naturlig koppling på så vis att spelarna deltar i båda grenarna.⁷⁵

Om SIBF inte sökt inträde som eget SF så hade kanske situationen för idrotten sett annorlunda ut idag. I och med inträdet och den enorma utveckling som skett sedan dess så har de tre anledningarna de satte upp för att bli ett eget SF uppfyllts. En stor del av allmänheten har tagit idrotten till sina hjärtan, bidragen har möjliggjort utvecklingen och innebandyn är i högsta grad med i kampen om halltiderna. Halltider är dock ett problem som bara blir större desto fler föreningar som ansluter sig.⁷⁶

4.5.2 Ringette

Ringette spelas på ishockeyrink men istället för en puck används en ring och klubborna saknar blad. Idrotten vänder sig främst till kvinnor och har sitt ursprung i Kanada där idrotten idag har 60 000 spelare. I Sverige finns det idag fem föreningar med ringetteverksamhet varav Ulriksdal är den enda med en egen ringettesektion. I tre av de övriga föreningarna ligger verksamheten under ishockeysektionen, dessa föreningar har tagit beslut att satsa på ringette för tjejer istället för ishockey. I Bredäng spelar tjejerna både ishockey och ringette. Ringette är främst centrerat till Stockholmsregionen. Det finns seriespel för flickor, ungdom och junior, damlagen har i år spelat i en finsk serie men kommer att ha svenskt seriespel nästa säsong. Idag bedrivs en ringetteskola och en veteranserie är under konstruktion. Totalt finns det 350

⁷⁴ Intervju Czitrom.

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ Ibid.

ringettespelare i Sverige. Det Internationella ringetteförbundet består av fem länder: Kanada, USA, Sverige, Finland och Frankrike. Alla utom Frankrike deltog i VM 2004 i Sverige där det svenska landslaget slutade fyra.⁷⁷

Svenska ringetteförbundet bildades 1994 med anledning av att lagen ville få till seriespel mot varandra. De hade då ingen tanke på att söka medlemskap i RF på grund av att de inte var i närheten av att uppfylla storlekskriteriet. Innan alternativet till associerat medlemskap fanns hade Ringetteförbundet tankar på att försöka komma med i RF genom samarbete med ett befintligt SF. Ishockeyförbundet valdes bort eftersom man var rädd att de skulle ta in ringette för att sedan få tjejerna att spela ishockey istället. Det var närmare tillhands att samarbeta med Bandyförbundet eftersom där fanns inte konkurrensen om samma arenor samt att deras organisation var mindre och risken för att bli överkörd skulle minska. Ett tredje alternativ var att söka sig mot ett förbund med en övervikt av tjejer. Ringette vill gärna värna om tjejernas rättigheter och ge dem möjlighet att utvecklas på sitt sätt vilket man såg möjlighet till inom t.ex. Gymnastikförbundet.⁷⁸

När möjligheten till associerat medlemskap uppstod sökte Ringetteförbundet direkt men fick avslag med motiveringen att de var en liten idrott utan utvecklingspotential. Istället uppmanades de att söka samarbete med Svenska ishockeyförbundet. Barbro Eriksson motiverar det beslut Ringetteförbundet tog att inte samarbeta med ishockeyn: ”Äntligen har vi en sport som är uppfunnen för tjejer, då ska man inte sätta sig i knäet på en typisk grabborganisation.”⁷⁹

Istället fick förbundet hjälp från Ungdomsstyrelsen med pengar för att starta upp sin organisation under tre års tid, sammanlagt ungefär 300 000 kronor. Hjälp har även kommit från Arvsfonden till en IT-satsning för att kunna trycka upp en broschyr och sprida idrotten i Sverige. När Ringetteförbundet sökte associerat medlemskap i RF för andra gången 2003 så var de det första förbundet att beviljas medlemskap som associerat specialidrottsförbund.⁸⁰

Inom Ringetteförbundet ses det associerade medlemskapet som en försöksperiod. Positivt med inträdet har varit kontakten med SISU Idrottsutbildarna och Skolidrottsförbundet för att

⁷⁷ Intervju 10/3 2005 med Barbro Eriksson, egna utskrifter, *I författarens ägo*.

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Ibid.

föra ut information om ringette i skolorna. Negativt har varit den uteblivna rösträtten men främst de uteblivna bidragen. Ringette har sökt bidrag från projektet ”Ett handslag för idrotten” där RF fått i uppdrag från regeringen att disponera en miljard kronor under en fyraårsperiod för satsningar på barn- och ungdomsidrott. Kriterierna är bland annat att verksamheten ska öppna dörrarna för fler, satsa mer på flickors idrottande och intensiviera samarbetet med skolorna, något som ringetteverksamheten tycks uppfylla, men RF har meddelat avslag eftersom förbundet har ett associerat medlemskap.⁸¹

Det finns alltså en problematik inom Ringetteförbundet som motverkar ett fullvärdigt medlemskap i RF. Ringette uppfyller inte storlekskriteriet och behöver därför växa i antalet medlemsföreningar och medlemmar. Men för att göra detta behövs det resurser för att sprida information om idrotten och för att satsa på att förbättra den befintliga verksamheten så att fler lockas till idrotten. Resurserna kommer från RF:s bidrag men Ringetteförbundet kommer inte åt dessa eftersom de har ett associerat medlemskap. Diskussioner mellan förbundet och RF har nu inletts för att kunna utveckla idrotten. RF ska hjälpa till att få ordning på Ringetteförbundets hemsida och eventuellt ställa upp med andra resurser som de har i form av kanslipersonal och administration, men de ekonomiska bidragen verkar utebli.⁸²

Ringetteförbundets inträde i RF betyder att idrotten särskiljs från ishockey och uppfyller släktskapskriteriet att inte vara för nära besläktad med en befintlig idrott i RF. Men inom ishockeyn har många svårt att acceptera ringette som en fristående idrott. Eriksson bevisar detta genom att berätta om den notis som stod i ishockeytidningen Nedsläpp efter VM i Ringette 2004 där det berättas kort att Sverige kommit sist i turneringen i det hockeyliknande spelet ringette och man frågar sig varför dessa tjejer inte spelar hockey istället.⁸³

Ringette vill inte gärna förknippas med ishockey och arbetar för att särskilja sig genom att påvisa skillnaderna i spelet. Inom ringette premieras smidighet och fitness istället för kraft som är framträdande i ishockey. Eriksson anger flera anledningar för tjejer att välja ringette framför ishockey eller någon annan idrott: de får en egen identitet och slipper jämföras med killarna, spelaren behöver bara koncentrera sig antingen på att fånga ringen eller åka skridskor samt att det är fair play. Det finns idag även killar som spelar ringette och det uppmuntras av

⁸¹ Ibid.

⁸² Ibid.

⁸³ Ibid.

förbundet samtidigt som de ser en fara i att killarna kan föra in det kraftmoment som kännetecknar ishockey och därmed minska det avstånd som ringette vill hålla till ishockey.⁸⁴

Ringetteförbundet har en rad problem att tampas med och saknar resurser i många fall för att agerar som de önskar. Det största problemet är den problematik som ligger i organisationsformen inom RF, hur de ska kunna växa utan bidrag. Ett annat problem är den beskrivna konkurrensen med ishockey, främst om halltider men också om spelare. Eriksson tror att ringettes utvecklingspotential är större på mindre orter där utbudet av idrotter för tjejer är mindre än i storstäderna och konkurrensen om halltider inte är lika stor. I Finland har ringette blivit stort genom att idrotten introducerats på mindre orter men i Sverige finns inte de resurserna idag.⁸⁵

Att vara en liten idrott innebär också att utrymmet i media blir väldigt begränsat vilket leder till att det blir svårt att övertyga sponsorer om att satsa på verksamheten. Internationellt är det främst de länder med framstående ishockeylandslag som hittills satsat på ringette och det finns en viss begränsning i och med att alla länder inte har samma förutsättningar för att bedriva vinteridrotter. Det faktum att ringette är en idrott främst för tjejer kan eventuellt spela in i de svårigheter det finns för sporten att bli accepterad och engagera utövare, både i Sverige och internationellt.⁸⁶

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Ibid.

5. Diskussion

5.1 Organisering av futsal internationellt

FIFA/UEFA och dess medlemsförbund ser futsal som en gren inom fotbollen och AMF och dess medlemsorganisationer ser futsal som en självständig idrott i behov av självständiga organisationer. Detta förhållande har vållat vissa betänkligheter för mig som författare när det gäller språkbruket. Jag har inte lagt in några värderingar i benämningarna idrott och idrottsgren när jag använder dessa i texten.

Både FIFA/UEFA och AMF har valt att organisera futsal. Mikael Salzer poängterar att UEFA vill organisera futsal av den anledningen att det är en del av fotbollsfamiljen. Detta betyder indirekt att om UEFA inte organiserade futsal skulle de tappa en del av fotbollsfamiljen och därmed de ekonomiska medel dessa spenderar. För i grunden så tror jag att pengar spelar roll även för UEFA och FIFA. De skulle inte välja att organisera en gren inom fotboll som inte kunde dra in pengar i framtiden. FIFA/UEFA visar ett intresse för futsal som utåt beskrivs som ett värnande om den egna idrotten. Det är säkert så att de känner engagemang för futsal, men de skulle inte vara lika pigga på att ta in en gren utan futsals potential. De stora organisationerna väntar gärna ut en nyetablerad idrottsgren för att se hur den utvecklas innan de vågar stödja den. FIFA väntade till 1989 med att acceptera futsal i fotbollsfamiljen.

Situationen med två internationella organisationer och synsätt ser jag som ett resultat av att futsal fortfarande är i introduktionsfasen i stora delar av världen. I och med att det ofta är långa beslutsvägar inom de stora förbunden så har det uppkommit en möjlighet för dem som visar intresse att tjäna pengar på idrotten. De startar en privat organisation som anordnar turneringar, ligor och även utser landslag som spelar internationella landskamper. Så länge den traditionella idrottsrörelsen i landet inte tagit ställning till hur futsal ska bedrivas så kan dessa personer bedriva sin verksamhet framgångsrikt. Nu har det lett till en splittrad idrott med skilda turneringar som var för sig riskerar att tappa i betydelse. Ett mardrömslikt scenario är den situation som den internationella boxningen befinner sig inom. De har skilda organisationer och så många olika titlar att det blir svårt att hålla reda på alla mästare.

Vilket syfte skulle då en enad internationell futsalorganisation fylla? Den främsta skulle kanske vara att kunna representera en komplett organisation. Idag finns FIFA som har en

väl fungerande administrativ organisation men som inte fokuserar på futsal och AMF som fokuserar på futsal men som inte har någon väl fungerande administrativ organisation. Som det går att läsa av den redovisade undersökningen ovan så röstade hela 36 % för en ny internationell organisation för futsal i framtiden. Om en sådan organisation kan kombinera administrativ kunskap och trygghet med fokusering på futsal så är det förmodligen det bästa alternativet för framtiden. Jag tror inte att lösningen är att välja en av de två befintliga organisationerna. Det gäller att förena de båda sidorna genom att hitta en fungerande organisationsform.

5.2 Organisationsalternativ inom RF

Till att börja med vill jag säga några ord om den vokabulär som använts under min undersökning. Jag benämner ibland SvFF som ett traditionellt alternativ till organisation och detta är rätt i den mån att de tillhör den traditionella idrottsrörelsen med RF. Men att ställa det alternativet mot vad jag benämnt ett kommersiellt alternativ i form av organisation utanför RF kan vara lite missvisande. Idag är faktiskt SvFF också i stor utsträckning kommersiellt orienterat trots sitt medlemskap i RF. Det betyder att de i vissa fall arbetar på liknande sätt som de renodlade kommersiella organisationerna med den skillnaden att dessa inte har någon förankring i en organisation som RF som står för ideellt ledarskap och de blir inte heller tilldelade bidrag från staten.

Den gemensamma uppfattningen hos mina intervjupersoner är att RF är en organisation med långa beslutsvägar, på gott och ont. När det gäller att bedöma nyetablerade idrotter så tror jag att det kan vara positivt att det finns relativt hårda kriterier för inträde. RF har en fast uppfattning av vad som är idrott, vad som ligger i gråzonen och vad som inte ses som idrott. Om RF inte satte ned foten ordentligt och visade vad som tillhör deras definition på idrott så kan deras organisation växa sig väldigt stor. Jag tycker att RF gör rätt i att värna om de idrotter som redan är etablerade i Sverige. De nybildade idrotter som består och visar att de förtjänar en plats inom RF får också detta så småningom. Det är när en ny idrott får en plats inom RF som stödet ska komma.

Efter min granskning framstår det organisationsalternativ som är aktuellt för futsal idag, inträde i SvFF, som det enda tänkbara alternativet inom RF. Att bli eget SF är idag uteslutet på grund av att futsal inte uppfyller släktskapskriteriet. Men det verkar inte heller som att

futsals representanter haft några tankar på att söka ett eget medlemskap, de verkar väldigt nöjda med att ingå i SvFF. Jag undrar varför de inte vill bygga sin egen organisation. De har ju själva uttryckt en farhåga om att futsal inte skulle utvecklas inom SvFF plus att de gärna vill framhålla att fotboll och futsal är två idrotter med skilda förutsättningar och krav på färdigheter. Holmberg reserverar sig genom att säga både ja och nej till att bli kallad en gren inom fotboll. Det verkar vara så att traditionens makt har segrat över viljan att vara sin egen. Ingen av de intervjupersoner som representerar den traditionella idrottsrörelsen och RF har uttryckt någon åsikt om den hegemoni som RF har inom svensk idrott. Det tyder på att det finns en viss rädsla att bita den hand som föder en, att kritisera den dominerande ställning som RF har kan äventyra bl.a. de statsanslag som fördelas. Om organisering inom SvFF är positivt eller negativt för futsal får tiden utvisa.

SvFF har i dagsläget inga ekonomiska medel avsatta för satsning på futsal och jag undrar hur de ska kunna bygga den topp och bredd som de har ambition för utan att avsätta några pengar. Det kanske är så att de gärna vill handha futsal men inte avvara några resurser som är avsedda för fotboll. Det går inte riktigt ihop med åsikten att futsal är en del av fotbollsfamiljen. Jag tror att man ändå skiljer fotboll och futsal och att det kommer förbli så tills futsal är rotat i den svenska idrottsrörelsen.

Att bevilja futsal associerat medlemskap skulle strida mot släktskapskriteriet. Men jag tycker inte att skillnaderna mellan att bli ett associerat medlemsförbund och att ingå i ett befintligt förbund är så stora egentligen. Associerade medlemmar bestämmer över sitt eget förbund men har inget att säga till om inom RF i och med den uteblivna rösträtten. Att ingå i ett befintligt förbund betyder att den yttersta beslutsrätten över den egna idrotten saknas men det finns möjligheter att påverka förbundets beslut. Dessutom finns möjlighet att påverka den övriga idrottsrörelsen, om än i liten skala. Den stora fördelen med att vara ett eget SF med associerat medlemskap är att man bestämmer över sin egen idrott.

De erfarenheter Ringetteförbundet har som första och hittills enda associerade medlemsförbund verkar inte vara alltför ljusa. Om nu RF vill ge mindre utbredda idrotter denna möjlighet så tycker jag att de måste engagera sig i frågan om hur dessa små idrotter ska kunna växa för att bli fullvärdiga medlemsförbund. Utan riktlinjer och planer för hur man ska hjälpa dessa förbund blir det svårt att rättfärdiga denna möjlighet. De små idrotterna kommer att administrera ihjäl sig i förhoppningen att de en dag ska bli ett fullvärdigt medlemsförbund

och kunna ta del av de ekonomiska bidragen. De behöver den ekonomiska hjälpen från början för att bygga upp sin organisation och erbjuda sina medlemmar att utöva idrotten. De större idrotterna använder ofta pengar till elitsatsning. Denna elitsatsning finansieras allt mer av kommersiell verksamhet. Ska dessa idrotter både få hjälp genom bidrag från RF som kallar sig en ideell organisation samtidigt som de kan starta egna idrottsaktiebolag och liknande för att dra in ytterligare pengar medan som de små idrotterna inte ens har ekonomi till en fungerande breddverksamhet? RF kanske kan minska bidragen till de stora idrotterna något nu när många av dessa har stora kommersiella inslag och tjänar pengar på andra sätt.

Det kan diskuteras i oändlighet om vem som behöver mest pengar men min poäng är att det inte finns någon mening med att ge en liten idrott ett associerat medlemskap om RF inte har möjlighet att hjälpa dessa att få en fungerande organisation. Sen beror det ju mycket på idrottsgrenens potential om den kan växa i Sverige, men det är RF:s skyldighet att ge dessa idrotter de förutsättningar som krävs för att lyckas. I annat fall är det bättre att de mindre utbredda idrotterna ingår i befintliga SF eller bildar ett gemensamt SF för att underlätta den administrativa biten.

5.3 Organisationsalternativ utanför RF

Futsal lockar kommersiella organisationer som introducerar idrotten i länder som ännu inte har en fungerande verksamhet genom sitt fotbollförbund. AMF:s medlemsorganisationer ser här sin chans att utmana den traditionella idrottsrörelsen. RF menar på att de inte har något monopol på idrott men faktum är att om en utomstående organisation skulle försöka sig på att driva en etablerad idrott i egen regi skulle det förmodligen inte fungera särskilt bra. Mycket beror på den tradition som RF-idrotterna har där alla föreningar är medlemmar i sitt SF och i RF. Om en organisation bestämmer sig för att driva t.ex. handboll på egen hand skulle de behöva rekrytera nya spelare och bilda nya föreningar om de inte vill utmana RF genom att erbjuda dess föreningar inträde i den nya organisationen. Dessa föreningar skulle förmodligen inte ha något intresse av detta heller, just på grund av den makt den traditionella organisationen inom RF har. Tradition skapar trygghet och auktorisation, något som de flesta idrotter är beroende av. I och med att futsal introduceras som en ny idrott av AMF:s medlemsorganisationer och det inte finns någon tradition i landet inom den idrotten kan dessa organisationer locka spelare och föreningar, dessa har inget att förlora eftersom futsal ännu inte har konkurrens från landets fotbollförbund.

Genom att vara först i ett land att organisera futsal kan de renodlade kommersiella organisationerna skapa en egen tradition. Detta är förmodligen den förhoppning som IFS har i Norge och så småningom också i Sverige. Om de skapar en fungerande liga och landslagsverksamhet så bildar de en ny tradition. Det återstår att se om denna tradition kan stå emot om den traditionella idrottsrörelsen bestämmer sig för en organisering av futsal.

5.4 Organisering av futsal i Norden

I Norge arbetar IFS idag utan konkurrens från Norges fotbollförbundet och Norges idrottsförbund. Det faktum att IFS i denna studie inte kunde ställa upp på en telefonintervju utan istället gav knapphändiga svar via en e-postintervju är en intressant aspekt. Jag kontaktade deras organisation på samma sätt som de övriga och skickade även påminnelser om att jag önskade en telefonintervju med namngiven ansvarig person. Tillslut fick jag svar på mina frågor via en e-postintervju med organisationens informationsansvarige.

I jämförelse med UEFA, RF och SvFF, som är exempel på organisationer inom den traditionella idrottsrörelsen, så gav IFS ett mindre seriöst och tillmötesgående intryck genom att agera som dom gjorde. Detta tror jag är signifikant för organisationerna utanför den traditionella idrottsrörelsen, de fungerar mer som slutna företag medan organisationer som RF och SvFF i många hänseenden agerar mer som myndigheter. Öppenheten och möjligheten att få insyn i verksamheten är betydligt större.

För att utveckla futsal till en stor idrott i Norden behövs samarbete över landsgränserna. Jag tror det kan bli viktigt att hela Norden engagerar sig i futsal, och helst då inom samma organisation, om målet är att sätta Norden på futsalkartan på allvar. Med en etablerad verksamhet finns möjligheter att söka stora turneringar vilket i sin tur öppnar dörrar för sponsorer och intäkter. Med en stabil ekonomi kan idrotten utvecklas ytterligare. Det är ett ekorrhjul som behöver sättas i rullning.

För att nå de framgångar jag beskriver ovan behöver futsal ta det första steget till organisation i Sverige. Utan en fungerande organisation kommer idrotten inte att överleva länge. Genom att se på Norge och Finland så verifieras det än en gång att futsal är en idrott med delade

organisationsformer. Dessa olika former utesluter inte varandra i sig, men de kan få svårt att överleva i samma land.

5.5 Organisering av andra nyetablerade idrotter i Sverige

Efter att ha tagit del av mina intervjupersoners kunskaper och erfarenheter inom de tre olika idrotterna så kan jag konstatera att det finns en hel del likheter men också väsentliga skillnader. Alla tre idrotter har som syfte att främja fair play och de premierar alla teknik framför styrka. Bildandet av dessa idrotter har alla på sitt sätt öppnat dörrar för olika grupper i samhället och inom idrottsrörelsen. Futsal är populärt bland invandrare, innebandy bland ungdomar och som företagsverksamhet och ringette framförallt bland unga tjejer.

Förutsättningarna för dessa tre idrotter har varierat, därmed också dess valmöjligheter av organisationsform. Futsal gör entré i Sverige i en tid full med kommersiell kraft inom idrotten, hade det varit innebandyn som introducerats på 2000-talet är chansen stor att det även inom den idrotten hade vuxit fram alternativa organisationsformer utanför RF. Den stora skillnaden är dock den internationella status som futsal har vilket ökar dess kommersiella värde betydligt.

Problemen för dessa tre nyetablerade idrotter handlar mycket om resurser. Resurser som behövs för att utvecklas sportsligt och organisatoriskt och som ofta saknas. För inomhusidrotterna innebandy och futsal är halltider en stor fråga att lösa. I och med att innebandyn på 1980-talet fick tillträde till förhandlingarna om halltider med våra övriga inomhusidrotter handboll och basket så ansågs hallarna fyllda till bredden. När nu futsal har som avsikt att konkurrera med dessa idrotter om de åtråvärda halltiderna eskalerar problemet ytterligare. Detta befäster åsikten att futsal i första hand inte är en konkurrent till fotboll utan till Sveriges övriga inomhusidrotter.

Både innebandy och ringette har kämpat för att bli accepterade som egna idrotter i jämförelse med landhockey och ishockey. Eriksson pratar om att särskilja sig och Czitrom om att få erkännande genom att vara ett eget förbund. Att ingå i SvFF kommer att försvåra möjligheten för futsal att få detta erkännande och att särskilja sig från fotbollen. I allmänhetens ögon kommer futsal förmodligen fortsätta att vara inomhusfotboll. Den enda chansen att ändra på denna åsikt är att bilda ett eget SF och stå för futsal som en egen idrott. Å ena sidan verkar

Holmberg som futsalrepresentant vara nöjd med synen på futsal som inomhusfotboll men å andra sidan finns det uttalanden som tyder på att de vill vara självständiga.

5.6 Slutsats

Konkurrensen mellan FIFA/UEFA och AMF är tydlig. Futsal är en kommersiellt gångbar idrott, något som båda dessa sidor insett. Pengar är en stor orsak till intresset. Men det är på den nationella nivån som kampen om futsal sker idag. Fotbollförbunden ska ta ställning till en eventuell organisering av futsal medan de renodlade kommersiella organisationerna redan har eller eventuellt planerar att etablera sig i landet. Fotbollförbunden har sin fördel i traditionen av att organisera idrott medan AMF och dess medlemmar framhåller att de satsar helhjärtat på futsal till skillnad från FIFA/UEFA. En enad internationell organisation som förenar fokusering på futsal med administrativ kunskap skulle kunna vara en lösning för framtiden.

Om futsal och dess släktskap med fotbollen vill jag konstatera att futsal ses som en gren inom fotbollen av många representanter från den traditionella idrottsrörelsen och FIFA. Därmed rekommenderas organisation inom de befintliga fotbollsorganisationerna. AMF och dess medlemmar definierar hellre futsal som en fristående idrott som därmed bör organiseras i fristående organisationer.

Efter studien kan jag konstatera att planerna på att inkludera futsal i SvFF är långt gångna. Traditionens makt och släktskapet med fotboll står emellan en ansökan om eget SF för futsal. SvFF har intresse för futsal men de har ännu inga planer på att avsätta några ekonomiska medel till verksamheten vilket tyder på en fortsatt uppdelning i fotboll och futsal trots att de sägs tillhöra samma familj.

Slutsats efter jämförelsen mellan innebandy, ringette och futsal blir att de olika alternativen till organisation för nyetablerade idrotter som finns inom RF behövs eftersom alla idrotter har olika målgrupper, förutsättningar och egenskaper. Det alternativ som passar den ena passar inte alls den andra, det gäller att hitta den organisationsform som fungerar för den egna idrotten. De två avgörande faktorerna är ett eventuellt släktskap med en befintlig idrott samt storleken. Vidare så behöver RF bestämma sig för hur man kan ge de förbund som beviljas associerat medlemskap förutsättningar att bedriva sin verksamhet.

Är då futsal ett organisatoriskt dilemma? För utomstående kan futsal till en början vara en enda röra av organisationer, mycket beroende på bristen av objektiv information om hur idrotten är organiserad. Efter denna studie vill jag svara ja på frågan om futsal är ett organisatoriskt dilemma. Ingen av de nuvarande organisationerna är optimala för utveckling av futsal som idrott och för dess utövare. Det som är positivt är att futsal växer och når nya länder, introduktionsfasen pågår fortfarande och takten ökar på grund av konkurrensen. Genom en tillbakablick i historien kan jag konstatera att de flesta stora idrottsorganisationer har funnit sin struktur i sinom tid.

5.7 Fortsatt forskning

Det finns som sagt begränsat med dokumenterat material både i Sverige och internationellt om futsal och i stort sett ingenting om de organisatoriska frågorna. Den studie jag nu har gjort är förhoppningsvis en början till fler studier om futsal som kan utveckla denna nyetablerade idrott. Eftersom området är så utforskat kan jag tänka mig en lång rad olika typer av studier.

För att fortsätta på mitt spår med organisationsalternativ så skulle det vara intressant att göra casestudier i andra länder, främst i Europa, där de har etablerat futsal och där organisationen och verksamheten fungerar bra. Genom att få veta hur de har gått tillväga för att etablera futsal och hur de byggt sin organisation kan vi i Sverige utvärdera vilka möjligheter vi har att ta efter dessa länders exempel. Eftersom de juridiska organisationsformerna varierar i Europa kan det bli svårt att anamma vissa organisationsformer, men som inspirationskälla kan dessa studier med all säkerhet vara en tillgång.

När det väl finns en organisation i Sverige behövs kontinuerliga utvärderingar av den valda organisationsformen bland dess medlemmar för att ta reda på hur väl den fungerar. Det kan hända att den organisationsform som passar bäst nu inte längre gör det om 10-15 år. Forskning inom futsal behövs definitivt även om det är en ung idrott. Med en lyhörd organisation ökar förutsättningarna att föra utvecklingen i rätt riktning.

Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

Muntliga

I författarens ägo

Bandupptagning med utskrifter

Intervju 1/3 2005 med Christer Pallin

Intervju 2/3 2005 med Ove Holmberg

Intervju 7/3 2005 med Nisse Andersson

Egna anteckningar med utskrifter

Intervju 10/3 2005 med Barbro Svensson

Telefonintervju 25/2 2005 med András Czitrom

Telefonintervju 1/3 2005 med Kalle Marttinen

Telefonintervju 16/3 2005 med Mikael Salzer

Utskrifter

E-postintervju 8/3 2005 med Einar Korsnes

Skriftliga

I författarens ägo

Andersson, Nisse, Svenska fotbollförbundet, Anteckningar från 1st UEFA Futsal Workshop 25/2 2005, s. 9.

“EAA-presentation-Final”, Pdf-fil bifogad i mail från Ove Holmberg 2005-02-02, s. 19.

“Futsal History”, Pdf-fil bifogad i mail från Ove Holmberg 2005-02-02, s. 2.

Tryckta källor

Norberg, Johan R, ”Idrottsrörelsens utbredning, anslutning och sammansättning”, i *Ett idrottssekel: Riksidrottsförbundet 1903-2003*, red. Jan Lindroth & Johan R Norberg (Stockholm: Informationsförlaget, 2002 a).

Norberg, Johan R, "Riksidrottsförbundets hegemoni", i *Ett idrottssekel: Riksidrottsförbundet 1903-2003*, red. Jan Lindroth & Johan R Norberg (Stockholm: Informationsförlaget, 2002 b).

Norberg, Johan R, "Idrottsrörelsen och staten", i *Ett idrottssekel: Riksidrottsförbundet 1903-2003*, red. Jan Lindroth & Johan R Norberg (Stockholm: Informationsförlaget, 2002 c).

Pallin, Christer, "Idrottens organisation", i *Perspektiv på Sport Management*, red. Britt Mari Öland (Stockholm: SISU Idrottsböcker, 2004).

Peterson, Tomas, "En allt allvarligare lek", i *Ett idrottssekel: Riksidrottsförbundet 1903-2003*, red. Jan Lindroth & Johan R Norberg (Stockholm: Informationsförlaget, 2002).

Ryen, Anne, *Kvalitativ intervju: från vetenskapsteori till fältstudier* (Malmö: Liber, 2004).

Trost, Jan, *Kvalitativa intervjuer* (Studentlitteratur: Lund, 2005).

Uppslagsverk

Nationalencyklopedin: Ett uppslagsverk på vetenskaplig grund utarbetat på initiativ av Statens kulturråd, XV, 1994.

Nationalencyklopedins ordbok, I, 1995 och II, 1996.

Elektroniska källor

FIFA, For a rainy day: A brief history of futsal, 2004-09-23

<<http://www.fifa.com/en/comp/index/0,2442,103231,00.html?comp=Futsal&year=2004&articleid=103231>> (2005-02-21).

FIFA, Futsal Laws of the game 2004,

<http://www.fifa.com/documents/static/regulations/FLOTG2004_e.pdf> (2005-02-21).

Futsalplanet <mico.martic@futsalplanet.com> Polls: Which organisation do you think would be the best one to run world futsal? 2004-09-18 <<http://www.futsalplanet.com/polls/polls-02.asp?SonId=35>> (2005-02-22).

Holmberg, Ove <ove.holmberg@futsal.se> Röster om futsal

<<http://www.futsal.se/sida.asp?visa=14>> (2005-02-22).

Holmberg, Ove <ove-holmberg@futsal.se> Projektbeskrivning

<<http://www.futsal.se/sida.asp?visa=2>> (2005-02-22).

IFS, Internasjonal futsal: AMF kontra FIFA, 2005-02-12 <<http://www.indoorfootball.net/cgi-private/nyheter2.cgi?domene=1&id=2201&streng=>>> (2005-02-22).

IFS, Formål og aktivitet <http://www.indoorfootball.net/cgi-private/info2.cgi?domene=1&fil=form_akt> (2005-02-22).

Ilves Futsal, Brief presentation about Finnish futsal and Ilves FS, 2004-09-24

<http://ilvesfs.sportisaitti.com/in_english/> (2005-02-22).

RF <it@rf.se> Specialförbund bildat samt invalt i RF <<http://www.rf.se/t3.asp?p=59078>> (2005-02-23).

Svenska fotbollförbundet, 5-mamma kan bli Futsal under 2005

<<http://www.svenskfotboll.se/t1.aspx?p=7141&x=1&a=142338>> (2005-02-22).

Bilaga 1: Intervjuguide

Dessa frågeområden har jag använt mig av vid samtliga intervjuer:

1. Villkor och förutsättningar för inträde i Riksidrottsförbundet.
2. Organisation av futsal/andra idrotter inom Riksidrottsförbundet och dess för- och nackdelar.
3. Organisation av futsal/andra idrotter utanför Riksidrottsförbundet och dess för- och nackdelar.
4. Organisation av nyetablerade idrotter.
5. Släktskap mellan fotboll och futsal samt släktskap mellan andra idrotter.
6. Organisation av futsal/andra idrotter i andra länder.

Bilaga 2: Käll- och litteratursökning

VAD?

Vilka ämnesord har du sökt på?

Ämnesord	
Svenska idrottsrörelsen	Organisation
Svensk idrott	Kommersialism
Idrott	Futsal
Kvalitativ metod	Innebandy

VARFÖR?

Varför har du valt just dessa ämnesord?

Jag har valt dessa ämnesord för att de representerar de områden min studie behandlar och förhoppningen är att hitta information om den svenska idrottsrörelsen, futsal, andra nyetablerade idrotter, den kommersiella utvecklingen inom idrotten samt att hitta mer information om kvalitativa metoder vid uppsatsskrivning.

HUR?

Hur har du sökt i de olika databaserna?

Databas	Söksträng	Antal träffar
Iris	Svenska idrottsrörelsen	63
Iris	Innebandy	84
Iris	Kommersialism OCH idrott	16
Libris	Svenska idrottsrörelsen	17
Libris	Kvalitativ metod	250
Libris Uppsök	Idrott	25
Sport Discus	Swedish sport	78
Sport Discus	Sport organization+federation	52
Sport Discus	Football+national+organization	32
Sport Discus	Football+futsal	1
Presstext	Futsal	75

KOMMENTARER:

Jag har ansträngt mig för att finna information om futsal och dess organisation i databaserna men det finns väldigt lite att tillgå. Det som finns om futsal är en del artiklar i Presstext, främst från finska tidningar och de behandlar mest den sportsliga delen. I Sport Discus fanns det heller inte någon information om internationell organisation av idrott som är av värde för min studie. På Idrottshögskolans bibliotek finns det mycket bra information om den svenska idrottsrörelsen och även om innebandy. Genom sökningen i Libris på kvalitativ metod så fann jag, trots stort antal träffar, bra litteratur inom detta område.